

Sygn. akt IV Cz 573/13

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Mariola Watemborska (spr.)

Sędziowie SO: Jolanta Deniziuk, Andrzej Jastrzębski,

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2013 r. w Słupsku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi wierzyciela Gminy B.

na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Lęborku Wojciecha Daroszewskiego, podjętą w sprawie egzekucyjnej Km 132/12, polegającą na umorzeniu postępowania

z udziałem dłużnika W. K.

na skutek zażalenia dłużnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Lęborku - VI Zamiejscowy Wydział Cywilny w Bytowie

z dnia 29 kwietnia 2013 r., sygn. akt I Co 353/12

postanawia:

1. odrzucić zażalenie w zakresie, jakim dotyczyło rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 1 skarżonego orzeczenia;
2. oddalić zażalenie w pozostałym zakresie.

Sygn. akt IV Cz 573/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2013 roku Sąd Rejonowy w Lęborku - VI Zamiejscowy Wydział Cywilny w B. odrzucił, jako ponowny, wniosek dłużnika W. K. z dnia 13 lutego 2013 roku o zwolnienie od kosztów sądowych (punkt 1 sentencji), odrzucił zażalenie W. K. z dnia 29 października 2013 roku na postanowienie Sądu Rejonowego w Bytowie z dnia 2 października 2012 roku w przedmiocie oddalenia skargi wierzyciela na czynności komornika (punkt 2 sentencji) oraz odrzucił zażalenie W. K. z dnia 11 marca 2013 roku na wezwanie z dnia 14 lutego 2013 roku wzywające do usunięcia braków formalnych wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych (punkt 3 sentencji).

W uzasadnieniu sąd wskazał, że W. K. wraz z zażaleniem na postanowienie Sądu Rejonowego w Bytowie z dnia 29 października 2012 roku złożył wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych oraz wniosek ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Wniosek ów został oddalony, a skarżący w odpowiedzi na wezwanie do uiszczenia opłaty od zażalenia, złożył kolejny wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, a następnie zażalenie na wezwanie do uzupełnienia braków formalnych tegoż wniosku (złożenie na urzędowym formularzu oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, uzyskiwanych dochodach, źródłach utrzymania i wydatkach). Wobec nieuzupełnienia wymienionych braków w terminie, Sąd I instancji uznał, iż nie zmieniły się okoliczności, które legły u podstaw oddalenia wcześniejszego

wniosku o zwolnienie od kosztów i na podstawie art. 107 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych odrzucił rozpoznawany wniosek. Wobec zaś nie uiszczenia przez skarżącego opłaty od zażalenia w terminie, na podstawie art. 370 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c., odrzucił jako nieopłacone zażalenie na postanowienie z dnia 29 października 2012 roku. Nadto, na tej samej podstawie, odrzucił jako niedopuszczalne zażalenie na wezwanie do uzupełnienia braków wniosku o zwolnienie od kosztów.

Dłużnik W. K. zaskarżył powyższe orzeczenie zażaleniem domagając się jego uchylenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie, przy czym z zakresie w jakim dotyczyło rozstrzygnięcia zawartego w punkt 1 sentencji skarżonego postanowienia podlegało odrzuceniu, jako niedopuszczalne, w pozostałym zaś zakresie oddaleniu, jako nieuzasadnione.

Zgodnie z art. 107 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, ponowny wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, oparty na tych samych okolicznościach, podlega odrzuceniu, przy czym na postanowienie w przedmiocie odrzucenia takiego wniosku nie przysługuje zażalenie.

Dłużnik został wezwany do uiszczenia opłaty od zażalenia złożonego w dniu 29 października 2012 roku na podstawie zarządzenia z dnia 21 stycznia 2013 roku (k. 48-49, 51-52). Wezwanie zostało mu skutecznie doręczone w dniu 11 lutego 2013 roku (k. 58). W dniu 13 lutego 2013 roku W. K. złożył kolejny wniosek o zwolnienie go od kosztów sądowych – opłaty od zażalenia (k. 54). Wobec braków formalnych tegoż wniosku, zarządzeniem z dnia 14 lutego 2013 roku (k. 56) został wezwany do złożenie na urzędowym formularzu aktualnego oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, uzyskiwanych dochodach, źródłach utrzymania i wydatkach, w terminie 7 dni pod rygorem zwrotu wniosku. Zarządzenie odebrał w dniu 3 marca 2013 roku (k. 59), a odpowiadając na nie oświadczył, że żądane oświadczenie złożył już w ramach rozpoznawanego wcześniej wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych – opłaty od zażalenia (k. 60).

Sąd I instancji słusznie przyjął więc, że okoliczności, które przesądziły o oddaleniu poprzedniego wniosku skarżącego nie uległy zmianie i zasadnie odrzucił wniosek o zwolnienie od kosztów z dnia 13 lutego 2013 roku na podstawie art. 107 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Prawidłowo też pouczył dłużnika o tym, iż orzeczenie w tym zakresie jest niezaskarżalne.

Sąd Rejonowy winien był zatem konsekwentnie odrzucić zażalenie wniesione na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 1 zaskarżonego postanowienia, gdyż z jego treści wynika wyraźnie, iż skarżący dłużnik domaga się jego uchylenia. Podstawę takiego orzeczenia winien stanowić art. 370 k.p.c., w myśl którego Sąd pierwszej instancji odrzuci na posiedzeniu niejawnym apelację wniesioną po upływie przepisanej terminu, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również apelację, której braków strona nie uzupełniła w wyznaczonym terminie. Przepis ten z mocy odesłania zawartego w art. 397 § 2 k.p.c. stosuje się odpowiednio do postępowania toczącego się na skutek zażalenia.

Wobec braku stosownego rozstrzygnięcia Sądu I instancji, zastosowanie znalazł w niniejszej sprawie art. 373 k.p.c. (w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. przy zastosowaniu art. 13 § 2 k.p.c.), stanowiący, że Sąd drugiej instancji odrzuca na posiedzeniu niejawnym apelację, jeżeli ulegała ona odrzuceniu przez sąd pierwszej instancji.

Wobec powyższego orzeczono, jak w punkcie 1 sentencji niniejszego postanowienia.

Co się natomiast tyczy orzeczenia Sądu Rejonowego o odrzuceniu zażalenia na postanowienie tegoż Sądu z dnia 2 października 2012 roku, wskazać należy, iż z cytowanego powyżej art. 370 k.p.c., stosowanego odpowiednio w postępowaniu zażaleniowym, wynika, że Sąd pierwszej instancji odrzuca zażalenie m.in. wówczas, gdy strona w wyznaczonym terminie nie opłaciła go.

Obowiązku opłacenia zażalenia nie uchyla ponowne złożenie przez dłużnika wniosku o zwolnienie od opłaty od zażalenia. Na pełną aprobatę zasługuje bowiem pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z dnia 11 lutego 2009 roku w sprawie V CZ 4/09 (za pośrednictwem Systemu Informacji Prawnej Lex), w którym stwierdzono, że wykładnia literalna art. 107 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych daje podstawę do wnioskowania, że strona może się domagać ponownie zwolnienia od kosztów sądowych, po oddaleniu jej poprzedniego wniosku w tym przedmiocie, jeżeli powołuje się na nowe lub inne okoliczności niż te, którymi uzasadniała pierwotny wniosek, przy czym zdaniem Sądu Najwyższego przyjęć należy, że chodzi tu o zmiany istotne, które mogłyby uzasadniać odmienne rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów. W uzasadnieniu cytowanego orzeczenia Sąd Najwyższy wskazał jednocześnie, iż nie ma uzasadnienia dla udzielania ochrony stronie, która kolejny raz wnosi o zwolnienie od kosztów sądowych, składając podlegające odrzuceniu wnioski oparte na tych samych (lub jedynie nieznacznie zmienionych) podstawach. Uznanie, że złożenie takiego wniosku przerywa bieg terminu do uiszczenia opłaty sądowej i nakłada na sąd obowiązek ponownego wezwania do opłaty stanowiłoby niezasadne przedłużenie tego terminu. Brak zatem podstaw, by przepis zapobiegający obstrukcji procesowej wyklądać w sposób nieuwzględniający w pełni celu, dla którego został ustanowiony. Cel ten odnaleźć można m.in. w regulacji wyłączającej zażalenie na postanowienie o odrzuceniu takiego wniosku. Przedstawiona wykładnia art. 107 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych nie ogranicza możliwości rzetelnego rozpoznania wniosku o zwolnienie od kosztów, przepis ten bowiem jest wymierzony przeciwko patologii, w interesie stron respektujących prawo, umożliwiając rozpoznanie ponownego wniosku opartego na nowych okolicznościach.

Mając na uwadze powyższe oraz fakt, iż wezwanie do uiszczenia opłaty od zażalenia zostało W. K. doręczone w dniu 11 lutego 2013 roku (k. 58), a siedmiodniowy termin na opłacenie zażalenia upłynął bezskutecznie w dniu 18 lutego 2013 roku, należało uznać, że Sąd Rejonowy zasadnie orzekł o odrzuceniu zażalenia z uwagi na bezskuteczny upływ terminu do jego opłacenia.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd I instancji słusznie odrzucił zażalenie skarżącego w zakresie, w jakim dotyczyło wezwania do uzupełnienia braków formalnych wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, poprzez złożenie na urzędowym formularzu aktualnego oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, uzyskiwanych dochodach, źródłach utrzymania i wydatkach. Żaden z obowiązujących w aktualnym stanie prawnym przepisów nie przewiduje bowiem dopuszczalności zaskarżenia tego typu wezwania.

W tym stanie rzeczy zażalenie na punkt 2 i 3 zaskarżonego postanowienia na podstawie art. 385 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 kpc podlegało oddaleniu, o czym orzeczono w punkcie 2 sentencji niniejszego postanowienia.